

بررسی رابطه‌ی اخلاق حرفه‌ای معلمان و عزت نفس دانش آموزان

علی اصغر رستمی^{۱*}، عادل دریا^۲، فرامرز زاهری^۳، پیمان مرتضی زاده^۴

۱- دانشجو کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی دانشگاه آزاد
rostami6065@gmail.com*

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی
Bandar53@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی
Faramarz.zaherii@gmail.com

۴- کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی
Seyyd.peyman@gmail.com

چکیده

اخلاق یکی از مهمترین مولفه‌ها در هر کار و عملی می‌باشد. تمامی حالات و رفتارهای معلمین می‌تواند بر عملکرد دانش آموزان شان تاثیرگذار باشد. یکی از این موارد اخلاق و در حالت کلی اخلاق حرفه‌ای می‌باشد. اینکه یک معلم چگونه بتواند در موقعیت‌های مختلف کلاس را اداره و کنترل کند بر اخلاق، عزت نفس و کرامت دانش آموزان اثرگذار است. به همین منظور در این مقاله بر آن شدیم تا با بررسی رابطه اخلاق حرفه‌ای معلمان تاثیر آن را بر عزت نفس دانش آموزان دریابیم. روش تحقیق مقاله حاضر از نوع کتابخانه‌ای می‌باشد که با بررسی منابع مختلف به انجام رسید. در پایان پس از بررسی‌های انجام شده نتیجه گرفتیم که امروزه بسیاری از کشورها در جهان صنعتی به این بلوغ رسیده‌اند که بی‌اعتنایی به مسائل اخلاقی و فرار از مسئولیت‌ها و تعهدات اجتماعی، به از بین رفتن بنگاه می‌انجامد. زمانی که معلمان به مواردی چون علاقه و ابتکار دانش آموزان، فرصت‌های مناسب برای به چالش کشیدن یادگیری آنها و ایجاد روابط اجتماعی مثبت، نظارت بر کل کلاس درس، تأکید بر نکات کلیدی درس، توضیح در زمینه پاسخ و هدایت دانش آموزان از طریق خطاها، توجه به نیازهای دانش آموزان با مهربانی و گرمی و دادن بازخورد توجه می‌کنند، مشاهده می‌شود که دانش آموزان سطح بالاتری از مهارت‌های ریاضی، رفتارهای مناسب و برداشت مثبت از توانایی‌های علمی شان دارند.

واژگان کلیدی: اخلاق، اخلاق حرفه‌ای، عزت نفس، دانش آموز، معلم.

۱- مقدمه

مسلم است که داشتن معلم و مربی خوب یعنی معلم آشنا به اصول و روش‌ها و شیوه‌های علمی آموزشی-پرورشی و بهره‌مند از شخصیت سالم، مقدم بر داشتن مدارسی نو و مجهز است، زیرا معلم تربیت یافته می‌تواند مدرسه را ظهرچند واجد همه شرایط مطلوب نباشد- به یک محیط مناسب برای رشد و تکامل طبیعی و سالم که هدف نهایی تربیت مطلوب است تبدیل کند(شعاری نژاد، ۱۳۹۴). بعضی از پدر و مادران یا اطرافیان، از جهت کثرت محبتی که به فرزندان خویش دارند، بیش از حد در کارهای مربوط به کودک دخالت کرده و به او اجازه کار نمی‌دهند، همه کارهای او را خودشان انجام می‌دهند، و به جای آنها تصمیم گرفته و انتخاب می‌کنند؛ و برخی نیز از روی نا آگاهی نه تنها به پرورش استقلال و عزت نفس فرزندان خویش کمک نمی‌کنند، بلکه به واسطه سرزنش‌ها و عیب جویی‌های خود، روح استقلال طلبی را در کودک خفه کرده و از ابتکارات کودک جلوگیری و در سر راه او مانع تراشی می‌کنند و با انتقاد و بد گویی و عیب جویی او را شرم‌منده و دلسرد می‌گردانند، گروهی دیگر نیز به دلیل عدم اطلاع از روشهای درست برای جهت دهی و هدایت میل ابراز وجود در کودک، به استعداد‌های او لطمه می‌زنند. چون همه این موارد بصورت مستقیم در ارتباط با سرنوشت کودکان است که آینده سازان آن جامعه هستند باید از زوایای

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

مختلف شکافته و بررسی شده و نتیجه کار از طریق رسانه های مختلف در اختیار خانواده ها قرار گیرد ، زیرا نیروی انسانی سالم و کارآمد، عظیم ترین سرمایه هر ملتی است. متأسفانه ، بسیاری از خانواده ها نه تنها نسبت به عواقب ناهنجار عدم پرورش عزت نفس در کودکان خود آگاهی لازم را ندارند بلکه از شیوه های کم هزینه و اغلب بدون هزینه آن نیز اطلاعات چندانی ندارند، کودکان ما خواه ناخواه بزرگ خواهند شد ، و سر انجام از ما جدا و در زندگی آینده خود با حوادث و دشواری های فراوانی روبرو خواهند گشت ، پس ضروری است ما نیز همگام با طبیعت و فطرت آنان به ندای استقلال طلبی آنان پاسخ درست داده و با استفاده از راه های صحیح آنها را برای زندگی آینده آماده سازیم (فتحی، ۱۳۸۷). عزت نفس به معنای باور به تواناییها، از عهده کارها برآمدن، کارآمد بودن در ارتباطات انسانی و در محیط زندگی شخصی به کار رفته است.

فرزندان ما نیازمند عزت نفس اند تا در سایه آن بتوانند راه خوشبختی خود را هموار کنند . به هر میزان که کودکان ما بیشتر رشد کنند و بیشتر با مسائل و دشواری های زندگی مواجه گردند نیاز آنها به عزت نفس بیشتر خواهد شد و مقدمات این امر باید از دوران کودکی فراهم گردد. ارزش پرورش کودکان و ایجاد زمینه عزت نفس را در آنان هنگامی می توان دریافت که بدانیم عدم آن موجب پیدایش چه عوارض و دشواری هایی است (فتحی، ۱۳۸۷). زمانی که معلمان به مواردی چون علاقه و ابتکار دانش آموزان، فرصت های مناسب برای به چالش کشیدن یادگیری آنها و ایجاد روابط اجتماعی مثبت، نظارت بر کل کلاس درس، تأکید بر نکات کلیدی درس، توضیح در زمینه پاسخ و هدایت دانش آموزان از طریق خطاها، توجه به نیازهای دانش آموزان با مهربانی و گرمی و دادن بازخورد توجه می کنند، مشاهده می شود که دانش آموزان سطح بالاتری از مهارت های ریاضی، رفتارهای مناسب و برداشت مثبت از توانایی های علمی شان دارند، که تأثیر این رفتارها در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و بهبود پیامدهای یادگیری بیشتر از ویژگی های ساختاری (اندازه کلاس درس) است (اقدسی و همکاران، ۱۳۹۳).

اخلاق در ایران باستان مجموعه آموزه هایی است که در دوزمینه پاسداشت زندگی و جدال با شر خلاصه می شود به تعبیری اخلاقیات با تعلیم دیانت، عدالت، شجاعت و اعتدال سامان یافته است اخلاق به عنوان مجموع های از اصول، اغلب به عنوان منشوری که برای راهنمایی و هدایت بکار می رود، تعریف شده است. سیر اخلاق حرف های در ایران باستان نشانگر آن است که شغل و حرفه برای هر کس ذات کاری او تلقی می شد و باید همچون قابلیت ذاتی و اکتسابی در راه مبارزه با اهریمن به کار می رفت از این روی حرفه، مفهومی اخلاقی و مقدس تلقی می شد (مرادی غیاث آبادی، ۱۳۸۳). اخلاق از ریشه ی خلق به معنای باطن و صفاتی که به رفتار و حالات انسان تعلق می گیرد می باشد. در مواردی که انسان کارهای متناسب یا صفتی را بدون تفکر و تأمل و به راحتی انجام دهد، گویا که آن صفت در روح او رسوخ کرده و به صورت پایدار درآمده است، آن صفت را برای او ملکه می نامند و در حالتی که چنین نباشد و شخص با تأمل و تفکر زیاد خود را مجبور به کاری کند که با صفتی خاص متناسب است، آن صفت را برای او حال می نامند خلق در لغت به معنای همان صفت پایدار یا ملکه می باشد. اخلاق در لغت به معنای خلق یا خلق می باشد (نقیب زاده، ۱۳۷۵). کلمه حرفه از لحاظ فنی، سازمانی و روانشناختی، در اواخر قرون وسطی شکل گرفت، اگرچه ریشه های آن به روزگار باستان برمی گردد. در طول آن زمان در اروپا ، روند رشد تقسیمات اجتماعی کار اتفاق افتاد و زندگی خصوصی از زندگی عمومی جدا شد و انواع متفاوت حرفه گرایی شکل گرفت و در همان زمان، روش زندگی شهری از روش زندگی روستایی جدا شد و سبک زندگی شهری، یک با ردیگر، به عنوان مرکز توجه فعالیت های حرفه ای به شکل های مختلف، ایفای نقش نمود.

۱-۱- بیان مساله

یکی از مهمترین مواردی که در هر سازمان نقش و اهمیت ویژه ای دارد رعایت اصول و کبانی اخلاقی در جهت تسهیل در امور است. به گونه ای که از ایجاد هر گونه تنش و بی اخلاقی در سازمان مورد نظر جلوگیری به عمل آرد. در محیط آموزشی بالاخص آموزش و پرورش که هدف اصلی آن تربیت دانش آموزان می باشد اخلاق اهمیت دوچندانی می یابد. چرا که رعایت آن باعث الگو سازی برای دانش آموزان گشته و در جهت تربیت آنها موثر خواهد بود. اخلاق حرفه ای یکی از مسائل اساسی همه جوامع

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

بشری است. در حال حاضر، متأسفانه در جامعه ما در محیط کار کمتر به اخلاق حرفه‌ای توجه می‌شود. الگوی دانش آموزان بعد از والدینشان، معلمان می‌باشد. اگر این الگو به رعایت اصول اخلاقی نپردازد و این اخلاق نتواند به افزایش عزت نفس آنان کمک کند در نتیجه دانش آموزانی با عزت نفس پایین تربیت می‌شوند. از آنجایی که عزت نفس نقش بسزایی در زندگی اجتماعی فرد دارد بر آن شدیم تا به بررسی تاثیر اخلاق حرفه‌ای معلمان بر عزت نفس دانش آموزان بپردازیم.

۲- یافته‌ها

زیربنای همه ارزش‌ها در سازمان، ارزش‌های اخلاقی می‌باشد. این ارزش‌ها به استقرار و حفظ استانداردهایی کمک می‌کند که می‌تواند بر هدایت افراد به سوی اقداماتی که برای سازمان مطلوب هستند تاثیر بگذارد (Svensson et al, 2009). در عصر حاضر بدلیل زندگی پیچیده ماشینی و برقراری وسیع ارتباطات در محیط مجازی و عدم توجه به ابعاد معنوی و روحی انسان، بسیاری از اصول اخلاقی در میان افراد جامعه مورد توجه قرار نمی‌گیرد و عدم توجه به اصول اخلاقی باعث ایجاد فاصله بین انسان و صفات انسانی می‌شود. از این رو در مدیریت مورد نظر مکتب اسلام، توجه به صفات انسانی و اصول اخلاقی بسیار مورد تاکید قرار گرفته است. به طور ویژه، هنگامی که استانداردها یا ارزش‌های اخلاقی سازمان به طور گسترده‌ای میان اعضایش رایج شود و مدیریت بر منابع انسانی سازمان‌ها با رعایت اصول اخلاقی صورت پذیرد، موفقیت سازمانی افزایش خواهد یافت (فرهود، ۱۳۸۶). درباره قلمرو اخلاق اظهار نظرهای متفاوتی وجود دارد. بخشی از عملکردها و رفتارهای انسان‌ها که فاقد بار ارزشی هستند، خارج از حیطه اخلاق قرار می‌گیرند مانند طرز استفاده از خودکار برای نوشتن یا شیوه استفاده از کارت و چنگال برای صرف غذا. البته ممکن است هریک از این اقدامات با توجه آداب اجتماعی یا قومی مورد قضاوت قرار گیرند، گرچه جزء امور اخلاقی به شمار نمی‌آیند. تفاوت‌های محیطی، فرهنگی و اجتماعی موجب می‌شود نحوه رفتارها نیز به صورت‌های متفاوتی شکل گیرد و به ظاهر در قلمرو اخلاق هر منطقه وارد شود، اما آداب اجتماعی جزء قلمرو اخلاق نیستند، بلکه خارج از حوزه شمول آن هستند. از این رو موضوعات و اموری که خوب یا بد بودن آن‌ها یا ارزش‌یابی و قضاوت راجع به آن‌ها مورد توجه است و اقداماتی که باید یا نباید انجام شوند، در حیطه اخلاق قرار می‌گیرند (Kung, 2009). فضیلت‌ها و رذیلت‌های اخلاق یکی از شاخه‌های فلسفه به شمار می‌آید که دارای جنبه‌های فردی و اجتماعی است و به هنجارهای رفتار بشر مربوط می‌شود. بنابراین هرگونه داوری یا ارزش‌گذاری درباره افعال انسانی که به صورت ارادی و اختیاری انجام شود، در علم اخلاق صورت می‌گیرد (قراملکی، ۱۳۸۵).
خصوصیات کودکان فاقد عزت نفس :

از خود و شخصیت واقعی خود گریزانند و دوست دارند از خود شخصیتی دروغین بسازند و معرفی کنند.
خودستائی دارند و گزافه‌گو هستند و خود را بالاتر از آنچه که هستند معرفی می‌کنند.
سعی دارند نقاط ضعف خود را بپوشانند.

خجالتی و کمرو هستند و از این بابت انزوا طلبند و دوست دارند شریک درد پیدا کنند.
به پنهان کاری راغبند، تا عیوب عملکردشان آشکار نشود حتی در حضور پدر و مادر که محرم رازند.
از هر فرصت برای مقایسه خود با دیگران استفاده می‌کنند تا دریابند که در چه وضعیت و مقامی هستند.
دچار وسوسه و اضطرابند و به همین دلیل ممکن است دچار شب‌اداری باشند و یا خواب راحت نکنند.
عصبی هستند و در مقابل انتقاد، حساسیت از خود بروز می‌دهند و گمان دارند همه دشمن آنها هستند.
اصرار دارند ثابت کنند که افرادی با ارزشند و آرزو می‌کنند وضعی پیش‌آید که خود را نشان دهند.
از جمع‌گریزانند تا مبادا مورد عیبجویی و نقد قرار گیرند و بدین خاطر خود به سراغ کسی نمی‌روند.
اگر عمل ناروایی از دیگران ببینند آن‌ها را برای خود مجاز می‌شمارند و به همان دلیل، تن به چنان کاری می‌دهند.
در برابر کمترین تلخکامی احساس کسالت می‌کنند و اشک می‌ریزند و سعی دارند دیگران به آن پی نبرند.

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اناره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مديريت آموزش و پرورش شهرستان ميناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

از جنب و جوش و فعالیت بسیار بیزارند و از مشکل و دشواری گریز دارند. از آنها که مورد مقایسه او هستند بیزار هستند و سعی دارند آنان را تحقیر کنند. شوخی می کنند و قادر به تحمل شوخی متقابل نیستند و از این بابت دوستدار روابط یک طرفه هستند (شریفی درآمدی، ۱۳۹۷).

حالات فردی که به خود عزت ندارد به گونه ای است که خود را در این دنیای بزرگ تنها احساس می کند و گمان دارد موردنفرت دیگران است. به همین دلیل میل به انزوا دارد و در اجتماع نمی تواند تصمیم گیری کند و اگر هم تصمیم بگیرد قدرت اجرا ندارد. او برای خود دنیای خیالی تصور می کند. دنیائی که در آن قدرت دارد، زیباست و او در آن پیروز است و قادر به انجام دادن هر امری است و می تواند کار و تلاشی مثبت داشته باشد ولی در جنبه عمل در می یابد که همه آرمانش در حال زوال و فناست؛ او از زندگی لذتی نمی برد و به زندگی امیدوار نیست.

در جنبه شناخت علل عدم عزت نفس می توان موارد زیر را مطرح کرد:

وجود تبعیضات در خانواده و توجه فوق العاده والدین به یک کودک و مهمل گذاشتن حق کودک دیگر.

به رخ کشیدن ضعف ها و عیوب کودک و سعی در بزرگ کردن آن و تحقیر کودک بدان طریق.

آشکار کردن عیوب و افشا کردن لغزش های او در حضور کسانی که کودک در نزد آنها از احترامی برخوردار است.

استبداد والدین و تحمیل نظرات خود بر طفل بدون در نظر گرفتن توان تحمل او.

مراقبت شدید والدین از کودک به گونه ای که او را شدیداً به خود وابسته نمایند (شریفی درآمدی، ۱۳۹۷).

در ایجاد عزت نفس و یا درعجز و زبونی انسان، محیط اجتماعی فوق العاده مؤثر است. در واقع علت بسیاری از رندها و سقوط ها را در این بخش باید جستجو کرد. کودک علاقه مند به حفظ خود و جلب نظر و احترام برای خویش است و در آن هنگام که نتواند خود را حفظ نماید و تلاش خود را در این رابطه بی ثمر می یابد، تدریجاً عزت نفس را از دست می دهد. در محیطی که مظلوم لگد کوب شود و کسی ظالم را سرکوب نکند، در محیطی که جز از طریق سازش نتوان به پیش رفت و کودک همه خواسته های خود را بر باد رفته احساس می کند، در اجتماعی که بی اعتنائی به طفل به میزانی باشد که طفل خود را حقیر و بی مقدار احساس نماید، کودک عزت نفس خود را از دست خواهد داد و در برابر شخصیت واقعی خود خجل و شرمنده می شود. اندیشه خودنمائی و بزرگ منشی را از دست داده و عزت نفس او فروکش خواهد (افروز، ۱۳۸۹).

همانطور که اشاره شد اخلاق حرفه ای به مسائل و رفتار اخلاقی یک نظام حرفه ای مانند حرفه ی پزشکی، وکالت، مهندسی و ... میپردازد و ناظر بر افعال ارادی افراد آن حرفه در حیطه ی فعالیت های حرفه ای خودشان است. آموزش عالی نیز نظامی حرفه ای است و مجموع های از رفتارهای انسانی شاغلان آن در شکل دهی فضای اخلاقی آن نقش دارد. اهداف اخلاقی، از جمله مهمترین اهداف تعلیم و تربیت به شمار می آیند. توجه به اهداف اخلاقی در تعلیم و تربیت، از مهمترین توصیه ها و دغدغه های جهانی است. سازمان ملل متحد در بند ۲ از ماده ۲۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر، مقرر داشته است که تعلیم و تربیت باید به توسعه شخصیت انسان و تقویت و احترام به حقوق بشر و آزادی های اساسی متوجه گردد و تفاهم و اغماض و مودت را بین کلیه ملل و دسته های نژادی و مذهبی به وجود آورد و موجب پیشرفت فعالیت های ملل متحد در راه حفظ صلح شود. اگر یکی از وظایف اساسی تعلیم و تربیت، پرورش اخلاقی متربیبان و تحقق کمالات انسانی باشد، باید محتوایی متناسب با این غایت تهیه و عرضه شود (حاجی ده آبادی، ۱۳۷۹). امروزه در اینباره که بخشی از آنچه به دانش آموز انتقال داده میشود، باید فضایل اخلاقی و مناسبات انسان دوستانه در ارتباطات گروهی و رعایت هنجارهای اخلاقی در استفاده صحیح از طبیعت باشد، بحثی نیست؛ اما باید توجه شود از ارائه مستقیم اخلاقیات پرهیز شود و کمتر اخلاقیات در قالب یک درس و یک کتاب آموزش داده شود؛ بلکه تلاش شود اخلاقیات به صورت غیرمستقیم و ضمن سایر دروس آموزش داده شود؛ چرا که در غیر این صورت، نه تنها درس اخلاق به لفاظی اخلاقی خواهد انجامید، بلکه آن هم به مانند سایر دروس، به صورت حفظی و یادآوری و تکرار بدون کمترین کاربرد عملی، تدریس خواهد شد (پورظهیر، ۱۳۷۱).

یکی از روش های بسیار مؤثر در ایجاد زمینه مناسب برای تربیت اخلاقی زمینه ساز ظهور، حاکم کردن فضای اخلاقی افراد در

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدرسه آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

مدارس است. البته باید توجه داشت حاکمیت ارزش‌های اخلاقی به معنای حاکمیت از طریق اعمال فشار و زور نیست، بلکه بدین معناست که افراد از صمیم قلب برای آنها ارزش قائل شوند و آنها را بپذیرند و به آنها پایبند باشند. هنگامی که فضای اخلاقی مناسب به وجود آید، نسل جدیدی که در آن زیست می‌کند، به صورت عملی با ارزش‌های اخلاقی آشنا شده و بر اساس سازوکار تقلید و هم‌رنگی، آنها را در زندگی روزمره خود به کار می‌بندد (داودی، ۱۳۸۹). محبت و مهربانی معلم نسبت به دانش آموز، از جمله شیوه‌هایی است که می‌تواند ثمربخشی بیشتر جریان تربیتی را در پی داشته باشد. هنگامی که بین معلم و دانش آموز در مدارس رابطه‌ای عاطفی برقرار شود، آموزه‌های معلم، از سوی شاگرد بسیار بهتر پذیرفته می‌شوند؛ از سوی دیگر، احترام معلم به شاگردان باعث استحکام و استمرار این رابطه شده و به نافذ بودن آن کمک می‌کند؛ در حالی که تحکم و زورمداری به بروز واکنش‌های منفی در شاگرد می‌انجامد و رابطه تربیتی را قطع می‌کند (عابدی، ۱۳۸۵).

هرگاه دانش آموزی که به رفتارهای بد اخلاقی خو گرفته است، خود را به رفتارهای خوب اخلاقی وا دارد، به تدریج با آن خو گرفته و لذت آن را درمی‌یابد. در این هنگام است که خودبه‌خود و بدون نیاز به عامل بیرونی، رفتارهای اخلاقی را انجام داده و از رفتارهای ضد اخلاقی دوری می‌کند (داودی، ۱۳۸۹). پدر و مادر و پس از آن معلمان و مربیان، نخستین الگوهای دانش آموزان هستند. نکته تربیتی مهم این است که افراد دارای موقعیت مهم، موفقیت زیاد، دانش و تخصص بالا یا دارای تعالی معنوی، غالباً نظر دیگران را به خود جلب می‌کنند و برای آنان سرمشق می‌شوند. خوشبختانه در نظر دانش آموزان، غالباً معلمان و والدین دارای این ویژگی‌ها یا برخی از آنها هستند. اما به هر حال فقدان این برتری و برجستگی در ابعاد معنوی، علمی و اجتماعی، مربیان را به سمت دیگران می‌کشاند (دبلمی و آذربایجانی، ۱۳۸۳).

۳- بحث و نتیجه‌گیری

این مقاله تحت عنوان بررسی رابطه‌ی اخلاق حرفه‌ای معلمان بر عزت نفس دانش آموزان انجام شده است. در نهایت پس از بررسی‌های انجام شده دریافتیم که در غرب سکولار، در دانش‌های مربوط به مدیریت و سازمان، شاخه‌ای با عنوان اخلاق حرفه‌ای وجود دارد، ولی در جامعه دینی ما در مدیریت، به اخلاق توجه کافی نشده است. جامعه ما نیازمند آن است تا ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای مانند دلبستگی به کار، روحیه مشارکت و اعتماد، ایجاد تعامل با یکدیگر و... تعریف، و برای تحقق آن فرهنگ‌سازی شود. امروزه بسیاری از کشورها در جهان صنعتی به این بلوغ رسیده‌اند که بی‌اعتنایی به مسائل اخلاقی و فرار از مسئولیت‌ها و تعهدات اجتماعی، به از بین رفتن بنگاه می‌انجامد. به همین دلیل، بسیاری از شرکت‌های موفق برای تدوین استراتژی اخلاقی احساس نیاز کرده، و به این باور رسیده‌اند که باید در سازمان یک فرهنگ مبتنی بر اخلاق رسوخ کند. یکی از عمده‌ترین دغدغه‌های مدیران کارآمد در سطوح مختلف، چگونگی ایجاد بسترهای مناسب برای عوامل انسانی شاغل در تمام حرفه‌هاست تا آنها با حس مسئولیت و تعهد کامل به مسائل جامعه و حرفه خود بپردازند و اصول اخلاقی حاکم بر شغل و حرفه خود را رعایت کنند. زمانی که معلمان به مواردی چون علاقه و ابتکار دانش‌آموزان، فرصت‌های مناسب برای به چالش کشیدن یادگیری آنها و ایجاد روابط اجتماعی مثبت، نظارت بر کل کلاس درس، تأکید بر نکات کلیدی درس، توضیح در زمینه پاسخ و هدایت دانش‌آموزان از طریق خطاها، توجه به نیازهای دانش‌آموزان با مهربانی و گرمی و دادن بازخورد توجه می‌کنند، مشاهده می‌شود که دانش‌آموزان سطح بالاتری از مهارت‌های ریاضی، رفتارهای مناسب و برداشت مثبت از توانایی‌های علمی‌شان دارند.

منابع

افروز، غلامعلی (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر روان‌شناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی. سمت.
اقدسی، سمانه، کیامنش، علیرضا، مهدوی هزاوه، منصوره، صفرخانی، مریم (۱۳۹۳). تعامل معلم-دانش آموز در کلاس درس

مدارس موفق و ناموفق: مطالعه موردی از مدارس ابتدایی شرکت کننده در آزمون پرلز ۲۰۰۶ و تیمز ۲۰۰۷. فصلنامه تعلیم و تربیت. دوره سی ام. شماره سوم. صص ۱۲۰-۹۳.

پورظهیر، علی نقی (۱۳۷۱). آموزش اخلاق در دبستان. مجموعه مقالات سمپوزیوم جایگاه تربیت در آموزش و پرورش دوره ابتدایی. تهران: تربیت.

حاجی ده آبادی، محمد علی (۱۳۷۹). چشم اندازی به جایگاه و نقش اخلاق در آموزش و پرورش. تهران: نشر تربیت اسلامی.

داودی، محمد (۱۳۸۹). سیرة تربیتی پیامبر و اهل بیت (تربیت اخلاقی). قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

دیلمی، احمد و آذربایجانی، مسعود (۱۳۸۳). اخلاق اسلامی. قم: نشر معارف.

شریفی درآمدی، پرویز (۱۳۹۷). روان شناسی و آموزش کودکان نابینا. تهران: نشر گفتمان خلاق.

شعاری نژاد، علی اکبر (۱۳۹۴). روان شناسی تربیت و تدریس (آموزش-پرورش). چاپ دوم. تهران: انتشارات اطلاعات.

عابدی، لطفعلی (۱۳۸۵). تربیتی از منظر نهج البلاغه. ماهنامه مصباح. شماره ۶۲.

فرهود، داریوش (۱۳۸۶). سخنی پیرامون اخلاق، در مجموعه مقالات بزرگداشت استاد دکتر حسین حکمت. فرهنگستان علوم پزشکی ایران.

قراملکی، احد فرامرز (۱۳۸۵). سازمان های اخلاقی در کسب و کار. قم: مجنون.

مرادی غیاث آبادی، رضا (۱۳۸۳). منشور کوروش هخامنشی. چاپ چهارم. پژوهش های ایرانی.

نقیب زاده، میر عبدالحسین (۱۳۷۵). درآمدی به فلسفه. چاپ سوم. انتشارات طهوری.

Kung, H. (2009). 'What does the Manifesto for a Global Economic Ethic Propose?' (Commentary), 8 October, Global Ethic Foundation, Tübingen, Germany.

Svensson, G. Wood, G. Singh, J. and Callaghan, M. (2009). 'Implementation, Communication and Benefits Corporate Codes of Ethics: An International and Longitudinal Approach for Australia, Canada and Sweden', Business Ethics: A European Review 18, pp.389.